

שמים. ושמחו בקדושת שמו יתברך שנתקדש. ומצוה שקבלו בשמחה עדיין עושין אותה בשמחה⁸. וכמו כן היום כפי מה שמקבלין הימים בשמחה לשם עבודת הבורא. כך מאירין הימים. וזה שכתוב (אסתר ט, כג) וקבל כו' את אשר החלו לעשות. שהיה או התחלה לכל הדורות. וזה כח תורה שבעל פה שנמשכה התורה לבני ישראל. שהגם שהכל בתורה. מכל מקום על ידי בני ישראל יוצאין הדברים מכח אל הפועל. וכן איתא⁹ שהיו מסופקין אי יכולין לכתוב המגילה עד שהאיר הקב"ה עיניהם ומצאו רמז (שמות י, יד) כתוב זאת זכרון בספר רומז על המגילה. שמרוב תשוקתם האירה להם התורה זה הרמז. כמו שכתוב (אסתר ט, לב) ומאמר אסתר קים כו' ונכתב בספר. וכמו כן בכל שנה על ידי הזכירה נעשין הימים ימי משתה. ולכן נראה הטעם דסעודת פורים שעשאה בלילה לא יצא¹⁰. לפי שגמר הזכירה ביום. ואחר הזכירה נעשין הימים ימי משתה. שכן כתיב נזכרים ונעשים. לכן בלילה אינו עדיין ימי משתה ושמחה. וזה נוסח הברכה שעשה נסים בימים ההם בזמן הזה. ולכאורה תמוה כי ביום המנוחה מה נס נעשה. רק ימים ההם. הנסים שהיו אז. והם מתעוררים בזמן הזה על ידי קריאת המגילה ושאר המצות של היום:

תשועתם היית לנצח¹¹. שהיה ישועה בזמן ההסתר. לחזק כל הדורות השפלים. להודיע שכל קוץ לא יבושו אפילו אותן שאינם ראוין. מכל מקום החוסים בהקב"ה לעולם לא יבושו. וכן

והבינו המלכים כי מאת ה' היתה זאת. אבל בקום עלינו אדם ולא מלך¹¹ ודימה בנפשו כי ידו רמה. בזה נעשה הישועה:

[תר"ס]

ליהודים היתה אורה (אסתר ה, טז) זו תורה¹. דאיתא² נשבע הקב"ה שאין שמו שלם עד שימחה זרעו של עמלק. והתורה כולה שמותיו של הקב"ה³. ובכל מקום שיש מחיית עמלק מאיר אור התורה דאורייתא סתים וגליא⁴. ולעתיד תצא חמה מנרתיקה ויתגלה סתרי תורה⁵. ועכשיו מחמת אותו הרשע עמלק ימ"ש נסתם הפנימיות וכשיש מחיית עמלק יש גילוי הפנימיות. וזה קריאת המגילה. לכן הדר קבלה בימי אחשוורוש אחר מפלת המן הרשע. וכן איתא בברכת אהבה⁷. וקרבתנו מלבנו רומז לזכירת מתן תורה. לשמן הגדול רומז לזכירת עמלק. שכפי מה שנמחה שם עמלק מתעורר כח מתן תורה שהוא שמו הגדול:

והימים האלה נזכרים ונעשים (אסתר ט, כז). פירוש על ידי הזכירה וקריאת המגילה מתעורר כח הנס. וזה שכתוב (שם כב) לעשות אותם ימי משתה ושמחה. שעל ידי המצות שבפורים נעשין הימים ימי משתה ומתגלה בהם שפע הקדושה ואור הנסים. ובאמת אותו הדור הוציאו זאת מכח אל הפועל ברכתיב (שם יז) ועשה אותו יום משתה ושמחה על כן היהודים הפרזים כו' עושים. משמע שלפי שעשו אותו יום משתה שהיה שמחונם לשם

¹¹ מגילה יא ע"א.

¹ מגילה טז ע"ב.

² רשי שמות י, טז ד"ה 'ני יד', עיין שנת תרל"ד הערה 8.

³ וזרזר ד"ב, קבד ע"א, עיין שנה תרמ"ב הערה 4.

⁴ וזרזר ד"ג, עא ע"ב.

⁵ לעתיד לבוא מוציא הקב"ה חמה מנרתיקה, צדיקים מתרפאין בה ורשעים נידונים בה' (וזהו ד"ג, יז ע"א; וע"ע נדנים ח ע"ב; ועיין בפרדס רמונים לרמ"ק, שער ט' פרק ה', ומפרש את הוצאת החמה מנרתיקה כגילוי סתרי תורה).

⁶ שבת פח ע"א.

⁷ יקרבנו מלבנו לשמן הגדול (מתוך תפילת שחרית, ברכת אהבה).

⁸ שבת קל ע"א.

⁹ מגילה ז ע"א.

¹⁰ מגילה ז ע"ב.

¹¹ תשועתם היית לנצח ותקוותם בכל דור ודור להודיע שכל קוץ לא יבושו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך (מתוך הפיוט אשר הניא' הנאמר אחר קריאת המגילה).

זוהו עלמא דשיקרא. מכל מקום יעקב שיש לו דביקות בה' אמת. הוא שפת אמת. אבל בעמלק כתיב (במחב' ב' ה') ראשית גוים עמלק. והוא ראש לשועלים. ומתנאה בדרומות שלו. ועלוי נאמר (משלי י"ט) ועל ארצו יעלה לשון שקר כמו שכתוב (תהלים י"ח) ללשונינו גבירי. כדאיתא¹⁶ ליכא ידיע לישנא בישא בחמין. לכן אחרייתו ערזי אובד. כמו שכתוב (תהלים קמ"ט) איש לשון בל יפון בארץ:

[תורס"ג]

לילדוים היתה אורה ושמוחה (אסתר ז' טו). אמרו חז"ל אורה זו תורה¹. וכתיב היתה אורה. פירוש אור הגנוה דכתיב (בראשית א' ג) ויחי אור ויחי אור דרשו חז"ל² שאור הראשון גננו. לכן כתיב ויחי לשון צרה³. שאין האור מתגלה בשלמות בעולם הזה. לכן כתיב בכל הימים ויחי ערב ויחי בקר. שלא היד האור בשלמות. וכאן כתיב היתה אורה. והיה לשון שמוחה שנתגלה אור הראשון. ואיתא במדרש⁴ נמנעה השמוחה מן הרשעים כו' שדוידך הקב"ה לישב עם בשר ודם בנב. ע"ש פירש בהעלותך. והיינו דאור הגנוה בו השמוחה השלימה באור פני מלך חיים ובפורים מזה דאור ניתן חיים לכל ישראל. ובאמת בשעת מתן תורה היה גילוי מאור הגנוה. ועל ידי זה נשא נפלו בני ישראל מדרגא זו. ובפורים נתחדש קבלת התורה ונגלה אור הגנוה. כל זה נאמר מעגל בא גם על ידי עמלק שקר

ע"ד שרו של אדום עולה ואינו יודע כמה עולה ע"ש. שהוא כהו של מרת הדין שיריש מאת יצחק ועל הרבה תחזה (בראשית כ"ט). והוא מתנאה בהו שאין מלחמה שנוצחה שלא יהיה בו מורע עשוי⁹. אבל כשנחפך החרב עליהם זה מיתוק הגבורות. לכן תמות המלך שכתב (אסתר ז' ט). דרשו חז"ל¹⁰ של מלך מלכי המלכים. שבאשר שלט בהם הדין. זה הוא רצון הקב"ה. וכשיש מפלת עמלק נעשה עת רצון למעלה. שבכ"ה גימטריא רצ"ז. ונראה לי כמה שזימנה אסתר את המן לסעודה. שבה החלישה כח מרת הדין החזק שבו. שכתוב אחר כך (אסתר ז' ט) ויצא המן כו' שמה וטוב לב. שנהלש קצת כח חורב שבו. וכעין זה כתב בחידושים מו"ז ז"ל בעשו דכתיב (בראשית כ"ט) ולך כו' את מחלת. ע"ש פירש ויצא. שהכל יראים מכת חורב שלו. עמל"ק גימטריא ר"ם. שיש לו באמת כח חזק מאור והוא הגדול. אבל יעקב אדרכא הוא הקטן. ונתעלה כח החזקה כמו שזכרנו אל הבכורה במעשיו. וכתיב (תהלים צ"ג ט) ואחת מדרם לעולם דרשו חז"ל¹¹ רוממות (אחה) ושאחה נותן בעולמן. כי הרוממות שבא מאת יונברך שמו קיים לעד. וזה שכתוב¹² לחודיעי שכל קויר לא יבושו. אמתן שמקוים לישועת ד' יתברך. החוטים בך לא יכלמו לנצח. והיו בחינת שפת אמת תכין לעד (משלי י"ט). כי ד' אלקים אמת ויעקב כתיב ביה (מכה ג' ט) ותן אמת ליעקב. ויש לו דביקות באמת¹³. ונקרא שפת אמת. והוא בחינת הוי' זב לאריות¹⁴. שזב ארתי אר"י¹⁵. לכן הגם שעולם

9 גיטין ב' ע"ב.
10 מגילה טו ע"א.
11 יצאמה מרות - רוממות שאתה נותן בעולמן - לעולם נמת בנותן אחרך - בירת מלך שולם הוא... נחת מלכות לך - לעולם. לל"ק"ש ח"ה. חתמנו וביקירי בך. ב' חספן "נתת קודשה לישאל - לעולם".
12 ללחודיעי שכל קויר לא יבושו ולא יכלמו לנצח כל החושים כ" (מתוך פירוט אשר הוציא בהאמר אחר קריאת התנ"ך).
13 זבד"א (יעקב) לאתקרבא באמת חזמתה ומלכא קדישא (תורה וד"א) קטב ע"א.
14 זרתי זבד לאריות ואל הווי ראש לשועלים" (אבות פ"ד

מס"ג אר"י כמ"ז.
15 "זבד אר"י - אר"י וראש שיעל - שועל" (מדרש שמואל אבות פ"ד מ"ט).
16 מגילה יג ע"ב.
1 מגילה טו ע"ב.
2 "ותי' אורה שנובראת בששת ימי בראשית... היכן היא נגמרת והיא מתקנת לאריות לעתיד לבוא" (בר"ד ג' ו' ועוד).
3 אסתר פתוחת, יא מגילה י' ע"ב ועב.
4 "עמדת השמוחה מן הרשעים נתנה לישאל שחזציר ולקב"ה לישב עם בשר ודם בנב" (נמ"ד טו' ט).

התורה ויקבלה הויה חדשה. כי הקב"ה נותן התורה המיד. כמו שכתוב (דברים ה' ט) קול גדול ולא יסף. ולא פסקי. רק כפי שיש מקבלים בך מתחדש אור התורה. ואחר מפלת עמלק מתגלה אור התורה. שכל התורה שמתחיי של הקב"ה⁴. ונשבע הקב"ה שאין שמו שלם עד שיומחה זרע עמלק⁵ לכן כפי מחינת עמלק בך מאיר אור התורה; **איראת**⁶ כל המועדים בטלים לעתיד לבוא ופורים לא יחבטל. כי כל המועדות הם למעלה מחזמן. לכן חזמן נשתנה כפי קביעות המועדות. שבביציאת מצרים נתן הקב"ה חזמן ברשות ישראל. כמו שכתוב (שמות י"ט) החודש הזה לכם ואפיק להו מחויבא דכוכבי ומזלי כמו שכתוב בווה הקדושי⁷. אבל בפורים נעשה חג הווי חזמן גנופך להם. והוא מעין מה כה והחודש אשר גנופך להם. והוא מעין מה שהיה לעתיד אז אחפון אל עממי שפה ברורה לקרוא כולם בשם ד' (עפ"ה ט' א). ולכן רבים מעמי הארץ מתהוהים. ולכן אמרו⁸ גם כן שיום הכפרים לא יחבטל שהוא גם כן החיפון. אם יהיו חטאים כשנים בשלש ילבינו (ישעיה א' יח) ומתהפכים העונות לזכות. ונס דפורים היה רמז למה שיהיה לעתיד. כמו שכל בנין המן וכת יליה היה הכל סיבה למפלאת. כמו כן באמת כל חטרא אחרא השולטת עתה ולעתיד יחברר אין כל המעשים הם סיבות לישועה שיהיה במהרה בימינו:

ופורים הכנה לגאולה העתידה תחילה נצחון אדום שבחו חזק מאוד. כמו שכתוב במדרש⁸ שראה יעקב אבינו

3 תרגום אונקלוס רש"י בדברים שפ"ע מסו"י ע"ב
4 וזרז ד"ב. קבד ע"א. עיין שנת חמ"ב דע"ד.
5 רש"י שנת י"ט טו ד"ה י"ב י"ד. עיין שנת תרל"ד תע"ח.
6 שו"ת (משלים) ט. עיין שנת תרל"ד תע"ח.
7 וזרז ד"ה. רט"ע ע"ב.
8 יעלמר שרהא הקב"ה ליעקב אבינו שרז של אולם עולה. ולא יודע כמה. באחת שעה חמירא יעקב אבינו אמר - אפשר שאין לוח ירדה אל הקב"ה - ואחר אל חר"ה עבד יעקב אפילו הוא עולה ויחש אצלי משם אל מורד"י (ויק"ר) כמ"ב בתנאים ויצא ב'.

וזה היה יסוד בית שני. ולכן נחרב שגאת חנם²¹. כי יסוד בית שני ככה אדבת ישראל.
הוי של המן היה בזה שגאת שומר (אסתר ג' ע"ב) עם כו' מפורד ומפורד. באמת הוא לטובה לפרסים שמו יתברך ככל ית ולחציא הנצונות קודשה ים בכל המקומות. כמו שכתוב (י"ט) צדקה פרונו בישראל²². אבל הוא הפחיתות שבני ישראל צריבין אנורה אחר אף על פל שדם מפוירין. כתיב²³ שנקראו שבועים נפש לשון כשיטת האחרות על ידי הפיזור זה הגלות. ולכן אחר הישועה נקדלו ותיקנו משלות מנות ומתנות לזיות אחת. והעשיר בתורה יתן גם להדל. ו תלמידי חכמים שיקבלו זה מזה. רמזו בגמרא²⁴ מר שלא ליה חורפא שלא חלילא. שיש בכל תלמיד חכם יודע. וצריך לקבל כל אחד מחבירי לחיות אגודה אחת:

[תורס"ב]

רים היתה אורה (אסתר ז' ט) זו תורה¹. פורש כמו שמתפללין² והאר בתורה. שהתורה ניתנה לנו להאיר התורה נקראת אור. כמו שכתוב (משלי זכר אור. אבל העיקר כשבני ישראל והם כלים לקבל האור. נקראת אורה. שנגמור המכון מכת אל י: שבני ישראל הם הפחיתות שהאור בה. וגם היתה אורה שנתחדש אור

1 י"ט ע"ב.
2 דכתיב צדקה פרונו בישראל צדקה שעה הקב"ה ששפור לכן דאומות" (מסו"ס פ"ו ע"ב). יש להעיר יך דממרא מכת שכונותה לעובדה שבגלל הפיזור יך איבינו לחשמדתו. וע"ש שר"ד ב' ר"א.
3 ד"ה ג עיין שנת תרל"א תע"ח 18.
4 יך ע"ב.
5 ד"ה ע"ב.
6 שד"ח ע"ב.
7 שד"ח ע"ב.
8 שד"ח ע"ב.
9 שד"ח ע"ב.
10 שד"ח ע"ב.
11 שד"ח ע"ב.
12 שד"ח ע"ב.
13 שד"ח ע"ב.
14 שד"ח ע"ב.
15 שד"ח ע"ב.
16 שד"ח ע"ב.
17 שד"ח ע"ב.
18 שד"ח ע"ב.
19 שד"ח ע"ב.
20 שד"ח ע"ב.
21 שד"ח ע"ב.
22 שד"ח ע"ב.
23 שד"ח ע"ב.
24 שד"ח ע"ב.